

■ ثبات دارویی در سال ۹۳

دکتر محمد فروغی در نامه‌ای تحلیلی بر روند واردات و کمبود دارو طی سه دوره اخیر ریاست جمهوری نوشته‌اند که با هم می‌خوانیم:

«... از سال ۱۳۸۴ بازار پر فراز و نشیب دارو در ایران دست خوش تغییرات شد و تولید دارو در کشور به دلیل استدلال غلطی از سوی وزارت بهداشت در دولت نهم، کاهش یافت.

مسئولان در آن تاریخ استدلال می‌کردند که هزینه‌های تولید دارو در کشور بسیار بیشتر از واردات دارو است و با واردات دارو قیمت تمام شده دارو برای فروشنده و مصرف‌کننده کمتر می‌شود. همین مساله باعث شد، دولت نهم دستاورد دولت خاتمی در به هم رساندن نسبت تولید داخلی دارو به واردات دارو را از سال ۱۳۸۵ به هم بزند و باعث افزایش میزان واردات دارو به کشور گردد.

در بهمن ماه سال ۱۳۸۵ سید مجتبی معظمی رئیس سابق اتحادیه واردکنندگان دارو از افزایش ۱۰۰ درصد قیمت داروهای وارداتی در کشور خبر داد اما همه چیز به این جا ختم نشد. این تصمیم غلط دولت نهم در دولت دهم نیز ادامه یافت و کشور را همزمان با افزایش نرخ ارز و تحریم‌های بین‌المللی به پرتگاهی از کمبودهای دارویی رساند تا جایی که برخی بیماران به دلیل نبود داروهای بیماری‌های خاص، جان خود را از دست دادند.

همزمان تعداد شرکت‌های واردکننده دارو از تعداد شرکت‌های تولیدکننده دارو پیشی گرفت و به تبع آن، ارزش واردات دارو از ۶۰۰ میلیون تومان سال ۱۳۸۳، به یک میلیارد و ۳۰۰ میلیون تومان در سال ۱۳۸۵ و تعداد شرکت‌های واردکننده دارو از ۲۳ شرکت در سال ۱۳۸۳ به ۵۰ شرکت در سال ۱۳۸۵ رسید.

دولت دهم کاری کرد که در جهشی بی سابقه تعداد شرکت‌های واردکننده دارو از ۴۷ شرکت در سال ۱۳۸۴، به ۱۸۳ شرکت تا پایان سال ۱۳۹۰ رسید. از آن طرف شرکت‌های تولیدکننده دارو ضربه بزرگی خوردند و زمین گیر شدند، به طوری که آمارهای رسمی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی نشان می‌دهد، درصد تولیدکنندگان دارو نسبت به واردکنندگان، از ۲۹۰ درصد سال ۱۳۸۰ و ۱۱۹ درصد سال ۱۳۸۴، به ۵۷ درصد در سال ۱۳۹۰ رسید.

این اتفاق اما در واپسین سال‌های فعالیت دولت دهم به شکلی ادامه یافت که با ایجاد بحران‌های ارزی، دارو به کالایی کمیاب تبدیل شد و دود آن به چشم مردم رفت. در آن مقطع تحریم‌های بین‌المللی، سوء مدیریت، عدم اختصاص ارز و مصرف نادرست دارو، متهمان بحران دارویی کشور از سوی مسؤولان وزارت بهداشت خوانده می‌شدند و هر کدام از این موارد نشان‌دهنده بخشی از واقعیت بحران دارویی کشور بود اما تمام واقعیت این نبود چرا که رشد نجومی واردات دارو به خصوص در دولت‌های نهم و دهم به شکلی در بحران دارویی کشور به عنوان اصلی‌ترین متهم کمتر دیده شد که به نظر می‌رسید، اگر دولت‌های نهم و دهم بیش از آن که به واردات دارو در کشور بها دهند، از تولید دارو در کشور حمایت می‌کردند، کشور با توجه به وجود تحریم‌های بین‌المللی تا به این اندازه با بحران‌های دارویی دست و پنجه نرم نمی‌کرد. در سال ۱۳۹۳ به گواه آمار رسمی گمرک

جمهوری اسلامی ایران و آمارهای رسمی وزارت بهداشت بازار دارویی ایران پس از هشت سال غلبه درصدی واردات بر صادرات، رنگی از ثبات به خود گرفت. حال این سؤال پیش می‌آید که دولت یازدهم از فاصله شهریور ۱۳۹۲ الی بهمن ماه ۱۳۹۳ چه اقداماتی انجام داده که اولاً کمبودهای سه رقمی دارو در کشور به کمبودهای یک رقمی تبدیل شده داروهای بیماران خاص تامین شده و بازار دارویی ایران از وابستگی به واردات در حال خروج است؟ براساس پیش‌بینی سازمان غذا و دارو تا پایان سال ۹۳ میزان واردات دارو به ۱/۵ میلیارد دلار می‌رسد و حکایت از کاهش ۶۶ درصدی واردات تا پایان سال ۱۳۹۳ دارد.

این اتفاق در شرایطی است که در مرداد ماه ۱۳۹۲، نتایج پژوهش‌ها و نظرسنجی‌های مختلفی نشان از اولویت بالای حل بحران دارویی، به عنوان مطالبه مردم از دولت در حوزه اجتماعی داشت. پس از آن با استقرار مسؤولان جدید سازمان غذا و دارو در دولت یازدهم، در ابتدا تعداد کمبودهای دارویی از ۱۸۷ مورد در شهریور ۹۲، به ۹۰ مورد در آبان ماه ۱۳۹۲ (پایان صدورگی دولت) رسید. پس از آن با تلاش سازمان غذا و دارو رقم کمبودهای دارویی از ۹۰ مورد در آبان ماه ۱۳۹۲، به ۲۰ مورد تا پایان سال ۱۳۹۲ رسید که موفقیت بزرگی برای این سازمان بود و حالا پیشی گرفتن صادرات دارو بر واردات دارو را می‌توان نشانه مهمی از ثبات در بازار دارویی ایران، پس از هشت سال دانست...»